

Szerkesztőség:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1-ső szám — Ide intézendő a
lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1. szám a. a. könyvnyomdában.
— Ide intézendők a kiadó hiva-
talt illető előfizetés, hirdet-
mény, nyilttér és egyéb felszó-
lalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor tér-
fogata 12 fillér.
Többszöri hirdetésnél árked-
vezmény.

Nyilttér:

Egy sor 40 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legzélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.**

Jubileum.

A rimaszombat- és támaszfalvai ág. hitv. evang. egyház tagjai nagy ünnepre készülnek. A jövő vasárnap fényes ünnepély színhelye lesz templomuk, hol *Glauf Pál* érdemes lelkészük 25 éves rimaszombati lelkészkedésének jubileumára lesz megtartva.

A „titulus bibendik“ korszakában élve, kisebb-nagyobb körben hozzá vagyunk szokva, hogy kisebb-nagyobb embereknek saját magukhoz mért és méltó munkakörben eltöltött negyedszázados működésüket megünneplik; azokra a sajtó már előre felhívja a közönség figyelmét, majd meg referál róluk. Az egyre-másra következő divatos jubileumok folytonosan nagyobbodó száma időről-időre oly ünneplésekkel bővül, melyeknek gyakran vékony jelentőségük veszélyeztetni látszanak már is a 25 éves jubileumok komolyságát és eredeti horderejét.

Munka és munka, érdem és érdem, eredmény és eredmény között egyre ritkábban keresik a különbséget s a jubilálásra legtöbbször egyedüli anyag maga a 25 esztendő. Innen van aztán sokszor a közömbösség az ünneplők részéről némely jubileum iránt; innen származik gyakran a jubiléum öröme helyett annak keserősége. Köznapivá válik az ünneplések kultusza, köznapiakká magok az ünneplések.

Eféléle sűrű, ugyszólván naponkénti ünneplések közül nemes méltósággal emelkedik ki időnkint egy-egy ilyen jubileum, mint most a *Glauf Pálé* lesz, mely az igazi érdem szilárd alapköveire épült. E kövek szilárdságát s megingathatlanságát nincs senki, a ki kétségbe vonná. Büszke ormáról e magaslatnak nyugodtan tekinthet le az ünneplő ez építmény korrekta és masszív szerkezetére; s e magaslatról önérzetesen tekinthet szét a messze kiterjedő látókörben, szemlélve minden irányból a szerető és tisztelő hívek és barátok, s hálával telt szívű kartársainak előismerését önmaga s műveinek nagysága iránt.

25 éve már, hogy a rimaszombati és ta-

TÁR C Z A.

Csodatévő szép Borbála.

Irta: NÓGRÁDY LÁSZLÓ.

Mi minden van az annalesekben! Így olvassuk, hogy a kapitolumi ludak gágogtak és megmentették a várat, a brézói ludak szomján veszték, Mózes forrást fakasztott. Ez mind elhihető, mivel csak ludakról és emberről van szó, de hogy asszony is vitt légyen valamit véghez, még a legudvariasabb annalesekben sem olvastuk eddig! A pilisi annalesekben rejlett a nagy dolog, mely felfedezve egyszerre Mózes mellé állítja az asszonyokat.

Ime szóról-szóra a következőket olvashatjuk a pilisi annalesekben:

„Történte vala, hogy nagy szárazság vala Pilisen és az egész környéken. Az emberi és asszonyi nem defectusa, avagy miraculum okozta-e ezen nagy calamitást, elmémmel fel nem foghatom. Mind az egek tsatornái megapadtanak, tüvek, növények elhervadtanak vala, állatok, emberek és mind az egész világ szomorodának vala és várak ez világnak végét. Hiába ajtatokodának mindenenek, szent böjtök és processziók, önsanyargatások hiába esének, semmi effectusok nem lón. Exclamatioink sükett fülekre találának, az Ur elfordult a bűnös emberiségtől. Miglen nagy tsoda nem történt! Hogy az nemes Árkos András szép hitvese forrást nem fakasztott volna tsodállatos módon a nagy hegyi dülőben. Ennek utána az ég tsatornái megáradtanak, kutak, patakok megtelének és vígság leve minden felé.

Sokféleké az tsodák és különféleképpen fordulók az isteni bölssesség végzése . . . hogy az fent nevezett tsoda mely circumstanciák közt történt, ki nem tudható, az asszony csak mosolyog az nap ólta és sír tsodállatos extasisban. És ne kételkedjék semmiféle miraculumban az hívő . . . hic autem nonne aliquid fallacia feminalis latet? —

Az anales ezen szavaiból világosan látható, hogy

másfalvai ág. hitv. evang. egyház lekipásztora. Ifjan, fenkölt gondolkozású és nemes becsvágygyal telt lelket, izmaiban pedig tetterőt hozott magával egyházába, mely akkor mind a kettőt nagyon szomjazta papjánál; s e huszonöt esztendő története és gazdag eredménye egyaránt összenőtt nevével és munkásságával. Élete és működése természetesen legközelebről magát egyházát érdeklí; e munkásságból azonban az erkölcsi tanulságot levonhatják maguknak más egyházak, sőt másféle vallást követő egyházak is.

Ezalatt az ő 25 esztendeje alatt ugyanis két, egymással teljesen ellentétes irányzat ütötte fel fejét az egyházas élet terén mindenütt.

A már szinte határain túl felszabadult szellem és gondolkodás magával ragadta a lelket is, s ezt mind távolabb és távolabb vitte az egyházi és hitélettel minden vallásfelekezetenél. Közömbösség köde vont be az addig fényben világló hitbuzgóságot, s e ködnek hidege jóval alacsonyabb fokra szállította le az emberek szívében egyházaik iránti érdeklődésük melegét. A hitbuzgóság eme hanyatlása a papok tekintélyének is ártalmára lett; s a nép, egyre nehezbülő megélhetése, nagy teherviselései s életküzdelmei között, fájdalom, többször fordul panaszaira vigaszért a prókatorhoz, mint a paphoz. A kor szele, mely az egyházak hiveinek hajóját kergeti, egyaránt veszélyes irányú: akár a hitetlenség kopár sziklához üti e hajót, akár a rideg közömbösség mozdulatlan és menekvéstelen zátonyához ragasztja azt. Aggódo szemmel látjuk e korban az egyházi élettől való eltávolodását az embereknek. S ez az egyik irányzat.

A másik, melyet sehogy se tudunk konzekvenciába vagy plána etikai rokonságba hozni ezzel: a felekezeti békétlenségek. Léptenyomon láthatni, hogy oly emberek, kik különben saját egyházukra ügyet alig vetnek, különbséget tesznek polgártársaik, honfitársaik, kartársaik között azok vallásai miatt. Vannak sokan, s egyre többen, kik összetett kezekkel szemet

nemes Árkos András Borbála nevezetű szép hitvese forrást fakasztott a szomjazó pilisieknek. Ne kételkedjék a csodákban a hívő, mondja néhai főtisztelendő Szekeres István uram, de itt talán valami asszonyi csaltság lapang, veti böles szavai után. Ha a jámbor annales-író a maga lelke hitének meghajlásával is valami csaltságot gyanít ezen dologban, nincs okunk rá, hogy mi, a mai kor hitetlen emberei minden gyanakodás nélkül fogadjuk a pilisi csodák, különösen mikor asszonyról van szó. Hosszas utánjárással és minden mellékkörülmény figyelembe vételével a szákszavú annaleseket következőképpen egészíthetjük ki.

*

A matrikulák tanúsága szerint nemes Árkos András ötven éves korában feleségül vette Vincze Borbálát tizenhétéves korában.

Elvette pediglen őt Árkos András minden földi javak nélkül, pusztán szerelemből és külső kellemeiért.

Sok szóbeszéd is esett légyen akkor a faluban, hogy ime Árkos András öreg ember s minek veszi el Vincze Borbálát, ki tizenhétéves tavaszt alig látott.

— Ötven éves ember, a ki már az idő és bölcsesség mián kopaszodik, ne tégyen ilyen bolondságot.

Sugtak, bugtak az emberek, még a verebek is esiripeltek, de hát Árkos András nem hallotta, hogy Vincze Borbála igen mosolygós ábrázatu s a kit megnéz, azt igézetbe is ejti.

Igy igézetbe ejtette a szentkúti bucsun nemes nemzetes vitézlő Balogh Lőrincz uramat is Terbeléttől, mind az egész uri népséggel együtt.

S hogy a szentkúti csodát még a szent pilisi Telek Magdolna sem látta, mind a szép Vincze Borbála mosolygós nézésének tulajdonították.

Akár lett légyen a dologban valami, akár nem (annyi bizonyos, hogy csakugyan hamis tekintetű az a Vincze Borbála és olyan, akár a csattanó rózsza), az már igaz, hogy a szent életű Telek Magdolna asszony semmit sem látott a szent kútnál. S az is bizonyos, hogy az naptól Vincze Borbála olyan selyem viganókbán járt, akár a kastélybeli kisasszony. Tóth Vera saját szemével látta, mikor Losonczon Balogh Lőrincz uram (ej be esi-

hunynak saját egyházuk bajai fölött, de a más vallásuk buzgó törekvései elé nem késnek gánvesot vetni. S mit szóljunk azokról, kik az Isten tiszteletének szívet és lelket emelő kultuszát alávetik az egyéni érdekeknek s az isteni eredetű tiszta és örökigazságú konfesszióból politikát csinálni törekcsenek!

Az egyháztörténelemben lapozgatva, látjuk, miként küzdöttek az egyes üldözött egyházak papjai vallásuk szabadgyakorlásának ügyeért, miként szenvedtek sokan vértanu halált azért, hogy a hiven követett eszme tovább éljen és diadalmaskodjék; miként ragadtak hitükért fegyvert nemzetek nemzetek ellen, egymást a végmegsemmisülés veszélyének téve ki. S mit látunk ma? Ugyanazt, csak hogy a fegyverek mások, s nem vért ontanak, de lelkeket emésztenek.

E küzdelemben nem a harc, de a béke utáni vágy kell, hogy papjaink szívet áthassa. Szózatuk nem a harczi kürt, de a krisztusi ige kell, hogy legyen: a *szeretet*. A mely pap szívében, működésében hiven ragaszkodik e vezerszóhoz, az népének vezetője, atyja, igaz pátriárhája, a ki tekintélyének súlyával itél, fedd, békit, igazságot oszt s nyáját összetartja.

Azon 25 esztendő alatt melyet *Glauf Pál* Rimaszombatban töltött, láthattuk, mennyire felett meg ő azon kívánalmaknak, miket az egyház egy jó paptól feltételez. Egyháza évről-évre jobban virul; közte és hivei között a szeretet és bizalom drága kapcsa van. A felebaráti szeretetnek és vallási türelmességnek pedig, a mint ő maga élő mintaképe, ugy kívánja azt hiveitől és a hatásköre alá tartozó főesperesség összes papjaitól is. Ezt a két legnemesebb érzelmet hirdeli, prédikálja és hordozza ő szívében.

Méltán ünnepli tehát őt egyháza ez alkalomból, de méltán vehet részt ünnepélyén a széleskörű társadalom is, melyben szintén nagy az ő tisztelőinek és barátainak a száma.

Az ő jubileumának előre vetett fényéből pedig már most két sugarat látunk. Ez alkalom

nos legény ember) sajátkezüleg válogatta össze a sok drága portékát Vincze Borbálának.

Mondták is a faluban: Nézzétek csak, ez a Vincze Borbála alig cseperedett fel s már is micsoda egy portéka lett belőle: egy tekintetért kalárist, egy mosolygásért selyem kendőt, hát még a selyem mosolygó viganót, meg a piros tulipános csikorgós csizmákat miért kapja!

De hát az ilyen szóbeszédben több lehetett az asszonyi irigység, mert az asszony mindenhez jussot formál, ekképpen a Vincze Borbála szerenéséhez is.

Való, hogy ördögös egy portéka volt az a Vincze Borbála. A dolgából is kitétszék, hogy ördöge nagyon. Ha megsütötte is az aratási nap, csak szebb lett. Ringó lilium maradt a dereka, nyiló rózsza az arca, csupa elevenség, szépség egész valója.

Félszemes marokverő aratója volt nemes Árkos Andrásnak és ekkor gyakorta mondá Árkos uram a többinek: nézzétek ezt a Vincze Borbálát, csak ugy ég keze alatt a dolog, nézzétek!

S mi tagadás, maga Árkos András uram is szívesen nézte, hogy dolgozik. Egész nap ott settenkedett körülötte. Volt is abban valami gyönyörűség, mikor nagy sietve sürgött-forgott, hajlongott ide-oda a buzaszálak után Vincze Borbála. Hol a szoknya fodra csapódott föl a fehér piskóta lábokról a formás bokán, hol a fehér slingelt kendő csuszott le a nyakából. Bizony nem egyszer nemes Árkos András igazította helyre. Hol a haja lebbent szét Vincze Borbálának, végig a hátán, a fekete selyem haja, mint egy uszó fekete fátyol . . .

Nem volt ez a dolog minden gyönyörűség nélkül s bár erősen tüzött a nap, de még talán jobban tüzelte Árkos András uramat a Vincze Borbála két égő szeme, az a hajló, rengő dereka, csattanó piros rózsza ajka.

Igy esett, hogy egyszer nemes Árkos Andrásnak valami jutott eszébe, gondolván magában: minek a nagy eserepes ambitusos ház, a nagy hombár, a teménytelen jószág, a tulipános láda és annak fiában a csengő ezüst, meg arany, ha nincs kívül megosztani. Bizony hiábavalóság egészen, ha meghal az ember, egy szemernyit se vihet magával, ha csak a koporsójára nem vereti. Feleség kell, mig végleg nem késő. Ez és ehhez hasonló

felébresztette közönségünkben az egyházi érdeklődést; ez alkalom találkozása lesz a különféle felekezeteknek az öröm és szeretet közösségében. Vajha megerősödnék e két sugár szíveinkben s világosítana ott hosszú időnkig!

A fizetési mérleg.

Az ugynevezett figyelmes olvasó, a mikor már a politikai lapokban nagyon sokszor olvasta figyelmesen azt, hogy Magyarország fizetési mérlege passzív s hogy ez gátolja a valutarendezés befejezését, mert a passzivitás révén évenként több arany megy ki az országból, mint a mennyi bejön, az ilyen figyelmes olvasó végre is megkérdezi a nem politikai lapok íróit, hogy tulajdonképpen mi is volna az a fizetési mérleg, a melyet minálunk arról lehet megismerni, hogy emberemlékezet óta passzív?

A magyarázat pedig igen egyszerű Képzelnék egy egyszerű botosmérleget. Tegyük a mérleg egyik serpenyőjébe azt a pénzt, a mely kimegy az országból, a másikba meg azt, amely bejön s akkor megkaptuk a fizetési mérleget. Minálunk az lesz a nehezebb, a melyben a kimenő pénz van s azért mi passzívák vagyunk, mert többet fizetünk ki, mint a mennyit kapunk.

És vajjon, hogy tudjuk mi azt, hogy mennyi pénz megy ki innen? Hát igen egyszerű a dolog, mert egyáltalán nem tudjuk. Csak egyes tényezőit ismerjük. Mi kivisznünk gabonát, cukrot, gyapjút és más egyebet. Ezért pénzt kapunk Behozunk posztót, üveget, szerszámokat és egyebet. Ezért pénzt adunk. Ez is mérleg és ezt figyelemmel is kísérhetjük. Ez a kereskedelmi mérleg, a mely minálunk nagybárára aktív szokott lenni. De pénz ezenfelül is megy ki és be. Például mi szegény ország, minden évben mintegy 400 millió koronát fizetünk a külföldnek kamat és törlesztés fejében kölcsönökért. Ez már leszorítja a kereskedelmi mérlegünk aktivitását a passzivitás feneketlen mélységébe.

És megy ki mitőlünk pénz jócskán más ezimen is. Olaszország és Svájc fizetési mérlegét egyáltalán nem lehet megállapítani, mert ezekben az országokban a fő bevételi forrás az idegenek forgalma, a mely a világ minden részéről oda hozza a pénzt és nem visz ki érte árut, csak egy bizonyos szellemi ölkottságot, megnyugvást és egészséget, a melyről a statisztikai hivatalok még eddig nem tudtak kimutatásokat készíteni. Minálunk ellenben az idegen forgalom inkább pénzt visz ki, mint behoz.

Ezt látjuk például a színházaink programjáról. Duse, Sarah-Bernhardt, Novelli és még Isten tudja hányan, akik társaságukkal idevetődnek, telt házak előtt játszanak a fővárosban és a vidéken is, tódul hozzájuk a sokaság, közöttük felezással az olyan, a mely még csak nem is érti a nyelvüket, ezekkel megrakva mennek el tőlünk. Ez is a fizetési mérlegbe kerül.

Nem szólok arról, hogy nagyobb művész-e egyikük-másikuk, mint például Jászai Mari, a kit bizony már láttam félig telt ház előtt játszani, hanem ha meggondolom, hogy hány ezer métermázsza zabot kell nekünk kivinnünk, hogy ezeknek a derék művész-truppoknak az itt időzését megfizessük, akkor mégis csak eszembe jut, hogy mi az idegent mindenben tulbecsüljük!

*

Hiszen úgy van ez nálunk minden téren. Egy előkelő kereskedő beszélte egyszer nekem, hogy ha két esikpét tesz a vevő elé s megmutatja neki, hogy a magyar szebb is, jobb is, tartósabb is, de meg sokkal olcsóbb is, akkor az a vevő igen kevés habozás után a külföldit veszi. És ezért kell keztyűs kézzel nyulnunk a tisztességtelen verseny korlátozásához, mikor ez a tisztességtelen verseny tulajdonképpen tulnyomó részben abból áll, hogy a kereskedő az árujának más származását vallja, mint ami igaz. Ha majdan lesz olyan posztógyárunk, a mely képes lesz versenyezni a külfölddel, biztos vagyok róla, hogy csak úgy lesz képes az áruját forgalomba hozni, ha azt mondja róla, hogy angol.

Egy érdekes példát is tudok rá mondani. Arról

böles gondolatok indították nemes Árkos Andrást, hogy így szóljon Vincze Borbálához:

— Vincze Borbála, lennél-e a feleségem?

— No, bizony az Árkos uram felesége, hova gondol kelmed, uri kisasszony való a kelmed portájára, nem szegény lány, kacagta Vincze Borbála.

— De hátha csak te kellesz.

— Hogy én, hogy csak én, mondta Vincze Borbála, ilyen szegény, ne tréfáljon kelmed! Magában meg, ki tudja, mit gondolt, talán azt, hogy mit szól Balogh Lőrincz uram Terbelétben, ha meghallja a nagy esetet.

Árkos András uram azonban nem azért kopaszodék a böleségtől, hogy a mit elgondolt, azt bölesen végre is ne vigye s ekképpen történt, hogy a matrikulába ezt vette az annalesok írója főtisztelendő Szekeres István uram, hogy Ákos András feleségül vette Vincze Borbála hajadont.

— Szemtől gyött, szemtől vesz az egész, mondá Létras Gáborné.

— Hogy mire jutunk, ha má' az öreg apám-uramék is ilyenféle lányokat vesznek, sóhajtozék özvegy Dudás Janiné.

... Ki tudta még akkor, hogy nemes Árkos András felesége leszen kiválasztva a falumentő nagy csodára! ...

*

... Valaki pediglen haragudott vala Terbelétben s ez Balogh Lőrincz vala. A mint a hír átesapott Pilisből Terbelétbe a Nagyhegyen, bizony olyan indulatba jött, hogy azon nyomban lovat nyergeltetett, puskát töltetett s egyéb öldöklő szerszámokat magához véve egyenesen az Árkos uram házára akart törni.

Micsoda egy eset ez, hogy Árkos András is részeseülni akar az ő virágszála gyönyörűségéből. No hát az még nem történt meg, hogy nemes Balogh Lőrinczet így megverjék. Egy paraszt, mormogá — — — igaz, hogy így egy nemes Árkos András, de mégis csak paraszt.

Ki tudja, mit tesz és mit nem a rajta esett nagy violencia miatt Balogh Lőrincz, ha ugyan elmehet Pilisre. De csudák csudája (mégis csak szerencsés ember az az Árkos András) éppen, hogy felpattan a lóra, akkor

volt szó egy izben, hogy egy magyar gyárnak valami jutalmat adjanak s a kiküldött bizottság el is ment a helyszínére, hogy megvizsgálja a telepet. Minden rendben lett volna, — pipereszappan és illatszert-gyár volt, — de egyszerre a bizottság egyik szemfüles tagja megnézi az expedició alá került árut s akkor látja, hogy párisi vignetta van rajta. Sorra nézi s minden az van. Hamarosan kiszült, hogy a magyar gyár csak úgy tudja eladni az áruját, ha maga hamisítja meg a cégjét, s párisi név alatt hozza forgalomba.

Ilyen körülmények között igazán kétszer is meggondolja az ember, hogy meddig szabad elmenni minálunk a tisztességtelen verseny üldözésében? A míg a közönségnek ezt az előítéletét el nem oszlattuk.

Sz. II.

Hirek és vegyesek.

Közigazgatási bizottsági ülés. A havonként tartani szokott vármegyei közigazgatási bizottsági ülés folyó hó 12-ikén Hámos László főispán elnöklete alatt, esekély érdeklődés mellett folyt le, mennyiben a hivatalvezetőkön kívül csupán Szentiványi Árpád és Máriássy Andor vett azon részt. A hivatalos jelentések és a folyó ügyek zavartalanul letárgyaltak és tudomásul vétettek, s a főispán a gyűlés után elutazott.

A Tompa-szobor ügyében Bornemisza László alispán, a szobor-bizottság elnöke december hó 5-ére értekezletet hív össze, melyen a megye és a város közös elhatározással fogja véglegesen eldönteni a szobor elhelyezésének kérdését.

Előkelő vendég. Mult szerdán városunkba érkezett *Jekelfalussy L.* a hadügyminiszteriumhoz beosztott altábornagy, s mint a Samarjay János földbirtokos szívesen látott vendége néhány napot itt töltött városunkban.

Athelyezés. Az igazságügyminiszter *Okolicsányi* János tornai járásbírói aljegyzőt, Okolicsányi Gáspár fiát, a löseki kir. törvényszékhez helyezte át aljegyzői minőségben.

Esküdtek kisorsolása. A helybeli kir. törvényszék folyó hó 3-án megtartott nyilvános ülésében egybeállította az 1900 évi decz. hó 3-án kezdődő esküdtzéki ülészek szolgálati lajstromát. — Rendes esküdtek lesznek: Szabó Gyula ev. ref. lelkész, Buzágh István ág. ev. lelkész, Hollósy József asztalos, Ruthényi Béla földbirtokos, Náray J. Albert lapszerkesztő, Dénes Géza erdőfelügyelő, ifj. Nagy István földműves, Walter Gyula földbirtokos, Máriássy Andor földbirtokos, Szelezky Zoltán földbirtokos, Bencze Samu polgári isk. igazgató, Okolicsányi Gáspár földbirtokos, dr. Ráróssy Gyula ügyvéd, ifj. Czéner Pál néptanító, Fábry János főgymn. tanár, Tornallyay Zoltán földbirtokos, Mihalik Dezső urad. ügyész, Hevessy László földbirtokos, Beeske Balint tanító, Mieske Gusztáv erdősz. Vítalius András földműves, dr. Szeless Ödön ügyvéd, Hamvay József földbirtokos, Hámos Árpád földbirtokos, Kolbenheyer József ág. ev. lelkész, Bodon Mihály (Pecz) földműves. Helyettes esküdtek lesznek: Pál Gyula Okolicsányi Péter, id. Káposztás József, Lovas Lajos, Ivanics András, Sarinay Ignác, Lévy István, Turóczy Miklós, ifj. Simon Antal, Szabó József.

Adomány. *Szerényi* János ur kedves halottja emlékére a jótékony nőegyletnek 10 korona adományt küldött, melyért az elnökség lapunk útján is köszönetet mond.

Bethlen-ünnepély Sárospatakon. A sárospataki főiskola ifjusága december hó 8-án mulatsággal egybekötött Bethlen-ünnepélyt rendez változatos programmal. A főisk. zenekar és ekkor fognak közreműködni, s megnyitó beszédet tart: Baksy István főiskolai senior, az ifj. egyl. elnöke. Bethlen Gáborról Novák Lajos theol. tanár fog emlékbeszédet mondani s alkalmi költeményt: Zombory Andor főgymn. tanár irt s ezt szavalni: Deéssy Sándor III. é. theol. fogja. Felolvasást tart: Rákosi Viktor (Sipulus). Petőfi a Hortobágyon ez. melodramáját Farkas Andor IV. jh. szavalja. Kísérik: Mecz-

fordul be udvarára Hajnóczy Gábor nagyuram Kalondáról.

— Seheva Lőrincz fiam, kiáltotta, még meg sem állt a négy táltosa.

— Pilisre, csak egy órára!

— Seheva, mondá Hajnóczy Gábor nagyuram s egyet intett valami különös módon.

Hogy mi volt, mi nem volt, nem tudhatni (ki is érti az urak titkos nyelvét), csak annyi igaz, hogy Balogh Lőrincz nem ment Pilisre. Nagy lakomát csaptak aznap Hajnóczy urammal. (Hej pedig rossz lábón állott már akkor a Balogh fundus.)

Egy hónap mulva aztán sokféle hír került szárnyra. Hogy Balogh Lőrincz uram valami gazdag hercegisasszonyt vesz el, a ki messze országban lakik.

Ez volt az egyik. Nemsokára jött a másik, hogy valami özvegy grófnét vesz el Ludányról.

— Ej ej, de meg is fordul már a világ, mondogatták a falubeliek, az a vén Árkos András olyan fiatal só után nyalakodik, mint Vincze Borbála, a mi urunk meg szép fiatal szál letere özvegy asszonyt hoz.

— De sok ám a pénz! — Árkos Andrásnak is van! — No má csakugyan mégis furesán boronálódik simává a világ! Alig született meg az egyik hír, gyött a másik, hogy Balogh Lőrincz uram se a herezeg-kisasszonyt, se az özvegy asszonyt nem veszi el, mert ő bolondult bele a pöstényi molnár lányába, mikor Gyarmatról jövet egy itál vizért befordult a malomba.

— Olyan szép bizony az a lány, mondta a hír, hogy a festett angyalok se szebbek. Meg is szerette Balogh Lőrincz uram annyira, hogy talán má' kastélyt is épített a pöstényi malommal szembe, hogy mindég láthassa.

A szálló hír átszállott a Nagyhegyen is Pilisre, Bársony Jutka, a cigányszögi kontra-hegedüs felesége vitte. Szállott, szállott, legelsőbb is odaszállott nemes Árkos András uram szép felesége, Borbála asszony ölébe.

— Nagy a hír, mondta Bársony Jutka, lelkem, házasodik Balogh Lőrincz, a pöstényi molnár lányát veszi el.

— Hát házasodjék, jól teszi, felelt Árkos Andrásné.

— Ugy a lelkem, má mégis esuoyaság tőle, a

ner Sándor jogtanár hegedűn, Simon József theologus zongorán és Horváth Bertalan III. jh. ezimbalmon. Végül Bodrogi Jánosnak a Bethlen kollegium tanárának beszéde fejezi be az ünnepélyt; melynek védnökei: Kun Bertalan ev. ref. püspök és br. Vay Béla főrendiházi tagok. Fejes István s. a. ujhelyi lelkész, Dókus Gyula es. és kir. kamarás, Zemplénmegye főjegyzője, Dókus Ernő orszgyül. képv., es. és kir. kamarás. Komjáthy Béla orszgyül. képv., Csoma József, Meczner Béla, Szentimrey Gyula, Bernáth Zoltán, dr. Lengyel Endre Zemplénmegye t. b. főorvosa, Lácay Szabó László, dr. Zsindely István jogtanár, Radácsy György theol. tanár, dr. Ballagi Géza jogtanár, Szinnyei Endre főgymn. igazgató, dr. Kun Zoltán főisk. orvos.

Jubileum és bankett. A rimaszombat — tamásfali ágost. h. ev. egyházközség által *Glauf* Pál 25 éves lelkészi működésének évfordulója alkalmából f. évi nov. hó 18-án rendezendő jubiláris ünnepség igen fényesnek és impozánsnak ígérkezik. Azt halljuk, hogy az ünnepélyen való részvételre a vidékről is számosan jelentkeztek a rendező-bizottságnál. A közönségre eddigelé — férfiak és nők egyetesen — 140-én iratkozta alá.

A helybeli polgári olvasókör választmányára f. hó 10-ikén Rábely Miklós elnöklete alatt ülést tartott, melynek főtárgyát az elnöki bejelentések képezték. A választmány testületileg vesz részt a kaszinóval decz. 2-ikán közösen rendezendő Vörösmarty-ünnepélyen. Az ülésen köszönetet szavaztak a legutóbb kitűnően sikerült estély rendezőinek s a felolvasónak, elhatározták, hogy a Vörösmarty-szobrára gyűjtést indítanak, s végül bizottságot küldtek ki, mely a könyvtár gyarapításáról — új irodalmi művek megszerzéséről — költségvetés keretén belül gondoskodik.

Próbabál. *Dobránszky* János jóhírű táncztanító növendékeinek öröm-este volt a folyó hó 11-iki, mert akkor igazi kedvük szerint kimulathatták magukat, s a szülők, rokonok és jóbarátok szeme előtt mutathatták be, hogy a táncművészet terén mily sikert értek el. De örömtik volt mindazoknak, kik ott voltak, s különösen a szülőknek, mikor láthatták, hogy gyermekeik pompás jó kedvvel lejtik a táncot, s hogy a kurzuson szép sikerrel sajátították el a tánclépéseket, könnyed mozdulatokat és a fellépésben korukhoz mért biztosságot és jó modort. A bemutatott eredményvel meg voltak elégedve a szülők, s meg lehetett elégedve a táncztanító is, ki valóságos ambícióval igyekszik hivatását betölteni. Hogy a növendékek is jól érezték magukat, arról fényes bizonyítást tett, hogy még hajnalban sem akartak hazamenni, s ha a szülők erősen közbe nem lépnék és nem világosítják fel a gyermekeket, hogy a jóból is megárt a sok, még talán — most is tánczolnának.

Ritkán előforduló eset, hogy három fivér, három nővért vegyen el feleségül. Ez a ritka eset történt Pálfalván, hol Nagy István egyházi gondnok három fia Nagy Lajos három leányát vette feleségül. A legkisebb fia Nagy János feleségével Nagy Zsuzsannával november hó 7-én kötötte meg a házassági frigyét népes lakodalmi közönség részvétele mellett. A menyegző vidám hangulatban folyt le s a templomi beszéd a Préd. 4:12 alapján azt igyekezett bebizonyítani, hogy a „hármast kötélt nem hamar szakad el”. Ne is szakadjon el, hanem legyen a szeretet, lüség és egyetértés erős kötelékévé úgy az egybekeltek, mint a két összeforrott család között!

Városi közgyűlés. Rimaszombat város képviselő-testülete csütörtökön, november hó 15-én d. e. 9 órakor közgyűlést tart, melynek tárgysorozata a következő: 1. A gimnázium választmányába a polgármesternek tagkénti kiküldetése iránti javaslat. — 2. Városi főjegyző szabadságolása és helyettesítése tárgyában hozott tanácsi határozat — 3. Alsó malom eladása tárgyában kelt tanácsi javaslat. — 4. Schweitzer Dávidné kérvénye pótvásár engedélyezése iránt. — 5. Schweitzer Dávidné kérvénye a jan. és apr. havi állatvásárok áttétele iránt.

Megbízatás. A nagyméltóságú m. kir. földművelésügyi miniszter *Németh Jenőt* a helybeli földműves iskolánál a tanári teendőkkel, *Beszterczey Gábort* a gazdasági segédi teendőkkel bizta meg.

pöstényi molnár lányát veszi, mikor szebbet is találhatott volna.

Az akasztófa Bársony Jutka tudta, hogy kell tüzesíteni a vasat.

— Hát úgy van biz az, mondta is, nem is Árkos Andrásné s egyszerre mindent megfordítva kezdett csinálni. Bársony Jutkának liszt helyett egy köcsög tejet akart a kötőjébe önteni, a zsirt meg bögre helyett szakajtóba tette.

— Ej, ej, mondta magában Bársony Jutka, hogy még most is eszedben van az a Balogh Lőrincz ...

*

— Balogh Lőrincz házasodik, hallja má, mondta az édes urának Borbála asszony, de kit vesz el, a pöstényi molnár lányát. Még kacagott is az asszony, Árkos uramnak meg ez a kacagás nagyon jól esett. Dehogy rossz ez az asszony, dehogy szerette valaha, bolondot beszélt a falu. És nagy jó kedve kerekedett erre Árkos Andrásnak, egy hajszál nem sok, de annyit se gyanakodék az asszonyra. S Árkos Andrásnak nem azért kopaszodott a nagy bölesőség mián simára a feje, hogy a mit elgondol, azt ne is tartsa igaznak. Hát szent, a mi szent, hogy semmit se lehetett mondani Borbála asszonyra. A losonezi főbíró is majdnem pörül járt egyszer vele, mert hát tiszta buza volt az asszony egészen. Ugy ápolta Árkos András uramat, mint a himes tojást. Hiába eregették a rossz nyelvek mérges fullánkjaikat, nem árhattak semmit.

Mikor aztán nem bírtak az asszonnyal, a régít hánytorgatták és Árkos urammal is kikezdték.

— Hogy nincs gyereke! hogy mér nincs gyereke? Becsületes házasságból gyerek is származik, mer az a szent házasság célja. De hát ki volt Vincze Borbála és mi Árkos uram?

— El is vehette, vót kit, miért elvenni. — Hozzá is mehetett Vincze Borbála, vót kihez, miért elmenni! Így csufolták a gonosz nyelvek.

Hallotta is az asszony, nem is, fájt is, nem is, más fájt s ez mindennél jobban fájt, hogy Balogh Lőrincz elfelejtette, aztán elveszi a pöstényi molnár lányát.

— Hát kije, mije voltam én neki, sirta magában az asszony, tudhatná, mé gyöttem Árkos András hoz

Gyárak ügye. Émlítettük lapunkban, hogy *Mansfeld* Pál, a kőbányai kerámit-gyár tulajdonosa tervbe vett városunk területén egy chamotte-gyár létesítést, s erre vonatkozólag a város tanácsához kérvényt is adott be, melyben a várostól kedvezményeket kér a gyár felállításához. Nagy Ferenc polgármester ez ügyben f. hó 10-én értekezletet hívott össze, melyen a tanács tagokon kívül *Baksy* István, *Molnár* József, *Lukács* Géza, *Süteő* István és dr. *Cziner* Miksa vettek részt. Az elnöklő polgármester előterjesztette a Mansfeld kérvényét, melynek meghallgatása után kifejezést nyert az az általános óhajítás, hogy a tervet elejteni nem szabad, mert a város közönségének jelentékenyen érdekében áll a gyárfejlesztése, melylyel a forgalmat növelni lehet; *Süteő* István azonban igen soknak találja a kért kedvezményeket, mire dr. *Cziner* Miksa kifejtette, hogy ezek legnagyobb része csak látszólagos megterhelhetőség, s így az értekezlet abban állapodott meg, hogy a tanács felhívja *Mansfeld* Pált a személyes megjelenésre, mikor aztán a gyár létesítésének kérdése, s a nyújtandó kedvezmények felett személyes tárgyalások után fognak dönteni. — Mi igen helyesnek tartjuk a város körültekintő óvatosságát, s csupán azt kívánjuk hangsúlyozni, hogy nem volna célszerű nagyon hosszúra nyújtani a tárgyalásokat, s esetleg valami esélyesség miatt a gyár létesítésének útját vágni. — Időközben felmerült másik gyár kérdése is. Egy *kép- és tükörkeret-gyár* építése érdekében ugyanis komoly mozgalom indult meg, melynek élére városunk társadalmának kiváló vezérferfiái állanak, s a mennyiben a pénzüntézetek és a város támogatását a biztos sikert ígérő vállalat részére meg lehet nyerni, semmi sem állna útjában a gyár létesítésének. Ez ügyben jövő héten lesz az előértekezlet, melyen a felvetett eszmével behatóan fognak foglalkozni. — A tervbe vett *gazdasági szeszgyár* ügye érdekében múlt héten Budapesten jártak a mozgalom megindítóit, s úgy halljuk, hogy a kedvezményes engedélyek csupán szeptember elejéig lévén kiadhatók, már csak az 1902. évre helyezettettek azok kiállításba.

Felhívás a közönséghez. A sárospataki főiskola ifjúságának Bethlen-ünnepélyt rendező bizottsága közli, hogy a decz. hó 8-án tartandó mulatsággal egybekötött Bethlen-ünnepélyre a meghívókat folyó hó 18-ika után fogja szétküldeni. A kik esetleg meghívókat nem kapnak, de az ünnepélyre eljönni óhajtanak, szíveskedjenek szándékukat *Baksy* István főisk. seniornál bejelenteni, hogy a bizottság azonnal intézkedhessék. Külön bejelentésre a rendező bizottság szállásokról is gondoskodni fog.

Műkedvelő előadás. Mint lapunkban már említettük, a polgári olvasókör, városunk polgárságának mindig kellemes szórakozási helye, f. hó 17-én — szombaton — újra megélelénkül, s a műkedvelők, kik az olvasókör érdekeit szívesen szolgálják, s a közönség szórakoztatásáról is gondoskodnak, ez este ismét bevonulnak Thália kis templomába, a kör házi színpadjára. Már szétördt a csinos meghívókat, melyek szövege ez: A rimaszombati polgári olvasókör f. hó 17-én (szombaton) saját helyiségének dísztermében színpadi díszletei költségének fedezésére táncmulatsággal egybekötött jótékony célú műkedvelői előadást rendez, melyre a nagyérdemű közönséget tisztelettel meghívja a vígjalmi-bizottság. — Színe kerül: „Angolosan.” Vigjáték 2 felvonásban. Görner után magyarosította: Komlóssy Ferenc. Személyek: Szivesi Adél, fiatal özvegy Hollósy Anna k. a., Mari, komornája Bikky Juliska k. a., Ippelberger Salamon, szebeni nagykereskedő és bankár Báthory László, Róza, neje Vlachó Gizella k. a. Gibbon Eduard új. Rábely Miklós, John, szolgálja Márkus Károly, Olesó Flórián, fogadós „az ezüst alagut” szállodában Csordás Lajos, Fricz, Jean, pinczerek Koryen József és Fráter Lajos. Történi Pest-Budán. Ezt követi: „A főnőbányai” előkép. — Személyesítik: Bartók Anna, Bikky Juliska, Fülöp Gizella, Ibsos Amália, Istók Erzsike, Kiss Erzsike, Koryen Erzsike, Szabó Katicza, Szabó Erzsike és Vlachó Gizella urhölgyek. — Csordás Lajos, Fülöp Béla, Fráter Lajos, Lévy József, Madarassy István, Nyisztor Antal és Nehrer Antal. — Helyárok: Körszék 1—5-ik sorban 2

bizony nem a két szép szemeért. Tudhatná tudhatná, hogy ne tenne ilyent csupán ha: agból. Elmegyek, meg nézem azt a személyt, hogy ki az, mi az, kivel teszen rajtam csufot . . .

Eljött a tél s Bársony Jutka hozta a biztos hirt, hogy tavaszra meglesz az esküvője Balogh Lőrincznek, selyem viganót is rendelt már Losonczról, meg tulipántos piros czippellőt is Máté uramtól.

— Jaj, ha meglesz, kiállította az asszony, lesz ám temetés is, nem bírok a szívemmel, Jutka néném, kelmed nem árul el, hogy má piros czippellőt is rendelt!

Az a selyem szoknya, az a piros czippellő, hogy megfogta az Árkos Andrásné lelkét, haj neki is ezt rendelt valamikor Losonczról Balogh Lőrincz, Tóth Vera is látta! . . .

*

Mi történt, mi nem történt, de a pöstényi molnár lányát tavaszra se vette el Balogh Lőrincz. Majd a nyáron!

Nyárra meg befőtött a nagy szárazság: „az emberi és asszonyi nem defektusa, avagy más miráculum okozta-e ezen nagy kalamitást”, nem tudhatni, csak megjött. Két hónapig nem esett egy csöpp eső sem, harmat se szállott le, úgy hervadtak el a virágok, növények nyilatlanul, gyümölcs nélkül. A kutak kiszáradtak, források elapadtak, az Ipolynak is csak a medre maradt. A hosszú ipolyi rét dehogyan volt rét, mintha nagy vörös szőnyeget terítették volna oda; nem kiabált fölött a bibiez, nem szádosott a gólya, ki tudja hova veszték, merre szálltak. Az erdők fáit hullajtott lombbal állottak, mintha megesepté volna a tél dere. Csendes volt minden, madár nem énekel, ember a mezőn nem járt. Minek? Hat falu kántorai énekeltek esőt kérve rekedtre torkukat, harangok megrepedtek a nagy munkában, processziót jártak, böjtöltek, imádkoztak, még se esett eső „és mind az egész világ szomorkodának vala és várak ez világnak végét”, csak Borbála asszony, nemes Árkos András szép hitvese várta a világ vége helyett a nagy hegyi dűlőben Balogh Lőrinczet.

Mert eljön, így mondta Bársony Jutka. Ha már meg kell halni, ha már elpusztul a világ, még egyszer érzé legalább édességét, a régi édességet. Oda ment, hol legárnyasabb az erdő, a hol nem jár senki, ahol nem

kor.; körszék 6—10-ik sorban 1 kor. 60 fill.; zártzék 1 korona 20 fillér; erkélyszék az első sorban 1 korona 20 fillér; 2—3-ik sorban 80 fillér; földszinti állóhely 80 fillér; deák-jegy 60 fillér. — Jegyek előre válthatók özv. Miskolezy Istvánnal ezukrász üzletében. — Felülfizetések hálás köszönettel vétetnek és nyilvánosan nyugtáztatnak. Kezdeté 8 órakor. — Az előadást táncmulatság követi.

Tűz Cserencsényben. Szombaton f. hó 10-én este Cserencsényben ismét tűz volt. Eddig ki nem derített okból kigyuladt Halasi J. csürje, s az egész gazdasági épület és a takarmány leégett. A lakosságot most már a tüzeset ismétlődése óvatosságra inti s előrelátóvá, úgy hogy a gazdák sietnek épületeiket biztosítani. A mostani tüzesetnél nagy szerencse volt az esti szélesend, mert különben ismét nagy veszélyben forogt volna az egész falu.

Új díjzabás. A Tiszolez—Zólyombrézó—breznóbányai vasuti vonalon folyó évi december hó 1-én új személy- és podgyászdíjzabás lép életbe, melynek részletezésével most foglalkozik az igazgatóság. Az új díjzabást annak idején közölni fogjuk.

Fogyasztási szövetkezet. A „Rimaszombat és vidéke fogyasztási szövetkezte” üzlethelyiségében az igazgatóság f. év nov. hó 1-től kezdődőleg egy segédet és tanuló alkalmazott, hogy a szövetkezet tagjai minél gyorsabb és minél pontosabb kiszolgálásban részesülhessenek.

Egészségügyi kimutatás. A vármegye tisztifőorvosának október havi jelentése szerint az okt. 1-től október 31-ig terjedő időszakban előfordult fertőző megbetegedések: *Vörheny*: Nagyrőce 1 (mgh 0). *Kanyaró*: Abafalva 1 (mgh 0). *Hőkhurut*: Rimaszombat 2 (mgh 0), Nandrás 1 (mgh 0), Nadabula 8 (mgh 1), Dobsina 1 (mgh 1). *Roncsoló toroklob*: Rimaszombat 1 (mgh 0). *Vérhas*: Nyustya 1 (mgh 0). *Hasi hogymáz*: Joisva 1 (mgh 0), Helpa 1 (mgh 0), Hisnyó 3 (mgh 0), Murány-Hosszurét 1 (mgh 0), Uraj 1 (mgh 0), Darnya 1 (mgh 1), Rimabrézó 1 (mgh 0), Tiszolez 1 (mgh 0), Betlér 1 (mgh 0), Nadabula 1 (mgh 0), Alsó-Szuha 2 (mgh 0), Füge 1 (mgh 0), Bánréve 1 (mgh 0), Imola 3 (mgh 0), Trizs 1 (mgh 0). *Báránghimlő*: Lénártfalva 1 (mgh 0).

A vasárnapi munkaszünet felfüggesztése. Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter a következő rendeletet intézte a hatóságokhoz: „Tekintettel arra, hogy karácsony estéje ez évben hétfőre, újév napja pedig keddre esik és a nagy közönség az ezen ünnepek alkalmából szokásos bevásárlásokat rendszerint az említett ünnepek megelőző napokon szokta teljesíteni, — a belügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök és a földmívelési m. kir. miniszter urakkal egyetértőleg, kivételesen megengedem, hogy az ez év december 23-ára és 30-ára eső vasárnapokon az 1891. XIII. törvényezikk 3. §-a alapján 1892. év márczius 6-án II. 1., 2., 3., 4. és 5. pontjai alatt említett ipari és kereskedelmi telepeken az ipari munka, illetőleg adás-vevés egész napon át végeztessék. Erről a törvényhatóságot azaz a felhívással értesitem, hogy tenni intézkedésem tartalmáról értesítse a hatósága alá tartozó rendészeti és iparhatóságokat.

Üveggyárak. Az egyesült magyarhoni üveggyárak részv. társ. most tette közzé évi mérlegét, mely 28429 korona nyereséget tüntet fel. Öt év óta most először tud a vállalat nyereséget kimutatni. Az első magyar üveggyár részv. társ. pedig jun. 30-ikán lezárt mérlegét újabb 84086 kor. veszteséggel zárta le, s az összes veszteség most már 860368 koronára rug. A részvénytársaság feloszlását fogja az igazgatóság javasolni. — Évek óta nehéz idők járnak az üveggyárakra.

Tűz Pokorágyon. A városzerte ismert homokszállító Simon J. portáján Pokorágyon f. hó 12-ikén tűz ütött ki, melynek áldozata lett a Simon háza és csürje. Az épületek biztosítva voltak ugyan, de a tulajdonos — mint halljuk — elmulasztotta idején befizetni az esedékessé vált díjat s így kérdés, hogy kap-e valami kárpótást az érzékeny veszteségért, mely őt érte.

látja senki, mert illő, hogy a rossz nyelvektől még a világ végén is óvakodjék az ember . . .

— Mesebeszéd, mondja Balogh Lőrincz az asszony panaszára, téged szerettelek mindég.

Az erdő lágy bugással felelt az asszony sirására s le-leesett egy száraz ág.

— Szeretted-e? — Én szerettem, amit tettem, azt is szeretetből tettem, hogy befogjam mindenkinek száját, hogy ne hurezolja a jó nevet szájon velem csufolóva, azért lettem Árkos András felesége. Tudom, itt a világ vége, hát elmondom.

— Dehogyan itt lelkem, mondta Balogh Lőrincz, gyere csak beljebb az erdőbe, friss forrásvizet ihatsz.

— Nem mék, szabadkozott az asszony, csak ezt akartam mondani, ereszszen, most már megyek, vár az uram. (Hát el tud valaki igazodni az asszonyon!)

— De ott friss vizet ihatsz, az uradnak is vihetsz, mondta nevetve Balogh Lőrincz.

— Az igaz, akkor megyek, szolt gondolkozva Vincez Borbála, hol az a forrás? (No hát aztán szóljon valaki rosszat az asszonyokról.)

Erdő lombja eltakarta, szellő szava beszédüket elkapta, hulló haraszt lábnymukat eltakarta . . .

*

. . . Estére hire szaladt Pilisen a hirnek, hogy Árkos Andrásné forrást tud, úgy fakadt fel a lába nyomán. A templom üres lett, Árkos Andráshez sereglenek, ki korszóval, ki vederrel, de jöttek valamennyien.

— Mert esuda ez, nagy esuda, mondták áhitattal, nem esett most ilyen se Terbelétben, se Rapon, de más-hol se, forrás fakadt a Vincez Borbála nyomán.

Maga Tóth Vera hozta a legnagyobb vedret, (sok unokája van szegénynek.)

— Hol az a esuda-forrás, lelkem Borbálám, mutassad meg lelkem, mindig mondtam én azt, hogy nagy lélek lakozik benned, csudát teve érted az isten s bizony mondom, nem Telek Magdolna, de Árkos Andrásné a mi szent asszonyunk . . . hol is az a forrás, lelkem! . . .

. . . „Ennek utánna az ég csatornái megáradtanak, kutak, patakok megtelének és vigasság leve mindenfelé” . . . Így tett esudát Pilisen a szép Borbálának kesergő szerelme.

A hülyék nevelése. Az elmeorvosok október 28—29-én Budapesten tartott országos kongresszusán az elmeorvosok pelszüci apolointézetének igazgatója: *Blum* Rezső is résztvett, s ott tanulások előadást tartott a hülyék modern intézetekben való kezeléséről. Az érdekes előadás külön lenyomatban is megjelent s hozzánk beküldetett. Az előadó szerint a hülyék nevelésénél két főfeladat áll elő: a tanítás és foglalkoztatás, az előbbi a lehetőséghez képest mindég szemléltető legyen. Célszerű a beteg anyagot három főcsoportba osztani. Az 1-ső főcsoportba soroljuk azon idiotákat, kik járnak, beszélni nem tudnak, tisztátalanok, eskóros rohamokban szenvednek. Az ezen osztályhoz tartozókat csupán csak a tisztántartási oktatásban részesíthetjük. — A 2-ik főcsoportba sorozhatók azon idioták, kik eskórosak vagy nem eskórosak, de tisztátalanok, különben testileg egészségesek. Ezen osztálynál a tananyagot tisztaságra, öltözködéssre, mosakodásra, tagletésre, egy kis tornázásra, tárgyak megismerésére és az elemi fogalmakra osztják fel. Ezek között fordulnak elő olyanok is, kik már némi intelligenciát árulnak el, ezeket a főtebb említett tananyagokon kívül még írás, olvasásra és főleg beszédre taníthatjuk. Az intézetben követett eljárást és oktatást illusztrálja, hogy: a czipő fölhuzására mily módon szoktatják az ilyen idiotát. Eleinte oly fűzős czipőt kapnak az ily idiota gyermekek, a melyben a befűzéshez csupán csak egy lyuk van s csak ezen kell nékik a czipő zsírtörtő átűzniek. Hónapokig, némelyik egész évig csak ilyen czipőt hord; egy év kell neki, míg az egy lyukas fűzést megtanulta, később két lyukkal ellátottakat kapnak s azután succesive 3—4—5 fűző lyukkal, míg végre a gyakorlat által megtanulják rendszeren fűzős czipőjüket egyedül fölhuzni s fűzni. Egyes fogalmak tanítására az „alak asztalkát” használják. Áll pedig ez a gyermekek által is könnyen fölérhető asztalból, melyben különböző formák vannak sorjában kivája u. m. négyszög, kereszt, kör, háromszög stb., a megfelelő formák az asztal mellett levő széken vannak elhelyezve. Játsszani engedik az idiotát ez alakokkal s később felszólítják, hogy helyezze például a keresztet a megfelelő vajúlatba — és megteszi. A gyakorlat bebizonyította, hogy a színérteket is lehet ez uton fejleszteni. A 3-ik főcsoportba lesznek beosztva az értelmes gyengeelműek, kik tiszták, de lehetnek azért eskórosak vagy hysterikusak. Itten már tanterv mellett dolgoznak, de úgy, hogy az esetleges megeröltetés káros hatással ne legyen a növendékre, az elemi oktatásan kívül torna, zene, én k, női kézimunka és különböző mesterségekre oktatják az ezen csoportba tartozókat. A mesterségek elsajátítása céljából rendszeres műhelyeket, mint például szabó, czipész, kefekötő, bádogos, asztalos stb. s ezek élére megbízható kipróbált iparos apolókat kell állítani. Hogy mily szép eredményeket lehet elérni ilyen módon bizonyítja legjobban azon körülmény hogy a párisi Bicêtre kórházban az idioták által készítettnek az összes ottani tébolydákban és kórházakban szükségelt kefék és seprők, különösen ajánlatos a kertészetben is őket oktatni, mit könnyen tanulnak s később talán jövedelmező kenyérkeresetté is válhatnak. A dalldorfú idiota intézet nagy összeget vesz be az idioták által kötött és elárusított kis virágcsokrokról. Oly idiotákat, kik az elemi iskolai tananyagot jó eredménnyel végezték, célszerű a betűszedésre és könyvnyomdászatra is oktatni. Célszerűnek bizonyult oly növendékeket, kik a műhelyben kellő ügyességet tanúsítottak, az intézetben kívül lakó megbízható iparosokhoz tanonczokul adni, hol eleinte csak nappal maradnak és estére bejárnak az intézetbe. Később állandóan ottan maradnak s ez által nemcsak kenyérkeresetre tesznek szert, hanem bizonyos önállóságra is. A tapasztalat azt mutatja, hogy idiota leánygyermek, kik eleinte egy öltést sem képesek tenni, hosszas gyakorlat után a legfinomabb munkát végzik. Nagyon természetesen az alap megadására kell a fősulyt fektetni. A varrás tanításánál az alap mechanizmusa a következő: Vegyünk e czélra egy deszkalapot, a melyen meglehető távolságban jó nagy lyukak vannak sorba fuva s most a növendéknek egy pácziát adunk a kezébe, mihez egy zsinog van erősítve, a mi a tűt és ezernát van hivatva helyettesíteni s ezzel csináltatjuk meg velők a főtebb említett deszkalapon az ügyes öltéseket. Ha már azokat megcsinálja, úgy más deszka mintát veszünk elő, a melyen a lyukak kisebbek és közelebb vannak egymáshoz s ezen gyakorlatjuk. Fokozatosan mind sürribben lyukasított deszkát adunk eléjük, míg végre vászon darabba megyünk át s ezen is megtevéen fenti gyakorlatait, megtanulják a varrást. Ezen egyszerű de genialis varrástanítási apparátussal nyerte el a dalldorfú idiota intézet az első díjat a chicagói kiállításban a taneszközök osztályán. Az ilyen s hasonló eszközök s módszerek mellett bizonyos mértékig munkaképesé birjuk tenni az idiotákat, az értelmesebbek, — kortátolt mértékben bár, de alkalmasak lesznek az önfentartásra; a fejletlenebb részről pedig elérhetünk annyit, hogy szerencsésebbekké váljanak, némelyek boldogak s elégedettek lesznek, a társadalomnak s a családnak pedig nem fogják képezni oly nyomasztó terhét.

Állategészségügy. A hivatalos értesítés szerint Gömörmegyében nov 7-ikéig volt: *Lépfene*: Genes, Paskaháza. *Vesztetség*: Joisva. *Sertésvész*: Pohorella, Helpa, Kis-Rőce, Murány-Zdihava, Ratkó, Ratkó-Lehota, Ratkó-Szuha, Vizesrét, Alsó-Szkalnok, Baradna, Dobrapatak, Fazekas-Zsaluzsány, Gyubákó, Lipócz, Nagy-Szuha, Pápcos, Rábó, Rimabánya, Rimóca, Szelce, Szilistye, Várócz, Betlér, Rádova, Csoltó, Deresk, Kánó, Kelemér, Zádorfalva és Rimaszombat.

Felolós szerkesztő: RÁBELY MIKLÓS.

Magán-hirdetések.

Eladó ház.

Rimaszombatban, az Erzsébet-téren levő **Kovács Zsigmond-féle** emeletes ház szabad kézből eladó. — Venni szándékozók forduljanak **Rábely Miklós** megbízotthoz.

5—*

Kiadó üzletheység lakással.

Rimaszombatban, a Deák Ferenc-utca sarkán lévő üzletheység és emeleti lakás mellékhelyiségekkel 1901. évi február hó 1-től bérebeadó, esetleg a ház el is adó. — Most Glücksthal I. ezen fenti helyiségeket csak három hónapon át béri a Mandel-féle esőd gondnokától. — Ertekezhetni

Szontágh Károlytól.

6—*

Árlejtési hirdetmény.

21433. — A Gömör-Kishont vármegye Rimaszombatban létesítendő új megyei székház építéséhez szükséges 8170 koronával előirányzott kályhák, 6854 koronával előirányzott szobafestő munka és 1200 koronával előirányzott redőnyök elkészítésére és szállítására a következő feltételek alatt zárt írásbeli árlejtés hirdettetik:

1. Az árlejtésben résztvehetnek mindazon magyar honos szakértő iparosok, kik üzletük gyakorlására hatósági engedéllyel bírnak.

2. A készítendő munkákra vonatkozó költségvetési kivonat és az ajánlati minta vállalkozóknak rendelkezésére fog bocsájtatni és kötelesek abba egység árait és a végösszeget is úgy számjegyekkel, mint betűkkel kiírni és beiktatni.

3. Csakis azon ajánlatok fognak figyelembe vétetni, melyek a kiszolgáltattott eredeti íveken nyújtottak be.

4. Távirati úton vagy elkésve küldött, valamint eltérő feltételekhez kötött ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

5. Az ötven kros bélyeggel ellátott és lepecsételt ajánlatok legkésőbb folyó év december hó 3-án déli 12 óráig a vármegye alispánjánál Rimaszombatban benyújtandók.

6. Tartoznak ajánlattevő vállalkozók a szerződési általános feltételek 6—7. §-ának határozatai szerint ajánlati összegüknek 5 % át bántópenz gyanánt az ugyanott kiírt módzatok szerint Gömör-Kishont vármegye házi pénztárába az ajánlat benyújtása előtt letétbe helyezni és az erről szóló pénztári elismervényt az ajánlathoz csatolni. Kézpénz vagy értékpapír az ajánlathoz nem csatolható.

A munkálatokra vonatkozó általános és különleges vállalati feltételek valamint a tervek Ziegler Géza építész irodájában (Budapest, VIII. ker. Csömöri-ut 31. sz.) megtekinthetők és ugyanott fognak a munkakivonatok és ajánlati minták a jelentkező vállalkozóknak munkanemként 2 korona befizetése mellett kiadni. A levélben megkeresőknek pedig elküldetni.

8. A kályhák szállítása és teljes felállítási határideje 1901. április 15-ére állapítatik meg a szobafestő és redőnyök munkája akként készítendő, hogy az épület 1901. évi július hó 1-éig teljesen készen a használatnak átadható legyen.

9. A vállalati általános és különleges feltételek a tudomásul vételnek elismerése végett a 7-ik pontban megjelölt helyen megtekinthetők minden ajánlattevő vállalkozók által.

10. A beadott ajánlatok 1900. évi december hó 4-én délután 2 órakor fognak az alispáni hivatalnál nyilvánosan felbontatni.

11. Fentartja magának az építendő vármegye a jogot, hogy az ajánlattevő vállalkozók közül a jutányosság szem előtt tartása mellett a munka kivételével és végrehajtásával azt a vállalkozót bizza meg, ki a jó és helyesen készített munkák teljesítése tekintetében már eleve is a legtöbb biztosítékot képes nyújtani.

Rimaszombat, 1900. november hó 8-án

alispán helyett:

Lukács, v. m. főjegyző.

Árlejtési hirdetmény.

Rimaszombat r. t. város cselédei és a tűzoltók részére 1901. évre szükséges és 1863 korona 40 fillérre, illetve 1262 korona 40 fillérre előirányzott ruhaneműk árlejtés melletti kiadása 1900. évi november hó 19-ik napján délelőtti 10 órakor a rendőrkapitányi hivatalban fog eszközölni, hol a feltételek előzetesen is megtekinthetők Vállalkozók 200, illetve 130 korona bántópenzt tartoznak letenni.

Rimaszombat, 1900. november 10.

Id. Badiny, rendőrkapitány.

**MIÉRT
van annyi utánzat?
MERT**

valódi Eisenstädter-féle

LINOLEUM padló-zománcz

a törv. bejegyzett „vaslovag” védjeggyel a legjobb és legtartósabb fényes puha padlóknak és konyhabutoroknak bemázolására.

Bejegyzett

A Linoleum padló-zománcz egy óra alatt keményre szárad, bámulatosan szép fényvel bír és tartósság tekintetében eddig fölmulhatatlan. A következő változatokban kapható: 1. sz. sárgás-barna, 2. sz. sötét-barna és 3. sz. mahogóni-barna.

Nagy elterjedtségénél fogva

LINOLEUM padló-zománczunkat

különböző hasonhangzású nevek alatt értéktelen utánzatokkal hamisítják, miért is **kérjen mindenki kizárólag csak Eisenstädter-féle LINOLEUM padló-zománczot**, a törv. bejegyzett „vaslovag” lovag” védjeggyel.

**Eisenstädter Testvérek
lakk- és festékgyára Bécs.**

Főraktár:
Braun Zsigmond
vaskereskedése Rimaszombat.

15—*

Hirdetmény.

A gömörmezei nép- és iparbank a

5007.	4862.	4192.	4781.	4046.	4697.	4378.
4730.	5781.	5871.	5830.	5086.	6034.	5177.
5558.	5955.	6138.	5574.	6243.	5916.	5599.
5893.	5623.	4189.	6118.	6215.	6048.	6299.
6200.	6115.	5873.	5904.	6180.	6213.	5879.
6079.	6026.	6269.	6066.	6067.	6083.	6270.
6183.	6265.	6125.	6273.	6286.	6182.	6282.
6277.	6226.	6255.	6261.	6287.	6260.	6240.
6245.	6263.	6295.	számok alatt elzalogosított és nem rendezett kézi zálogtárgyakat, u. m.: arany, ezüst pénzeket, ékszereket, ezüst evő és diszeszközöket, különféle értékpapirokat és betétes könyveket 1900. november 24-én délutáni 2 (két) óráján saját helyiségében elárvereztetni.			

Rimaszombat, 1900. november hó.

Az igazgatóság.

2—2

Hirdetmény.

461. szám. — Alulirt bírósági végrehajtó 1881. évi LX. t. cz. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszécsi kir. járásbírószág 1900. évi V. 272/1. sz. végzé-e következtében **Dr. Cziner Miksa** ügyvéd által képviselt **Fecher Dávid** javára **Weltkügel Gyula** ellen 499 kor. 58 fill. s jár. erejéig 1900. évi augusztus hó 12-én foganatosított biztosítási végrehajtás útján lefoglalt és 630 koronára becsült félfedeles kocsis, lovak, triór szóró rosta és tüzfából álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a rimaszécsi kir. bíróság 1900. V. 272/3. sz. végzése folytán 212 kor. 52 fill. tőkekövetelés és a bíróság már megállapított költségek erejéig Répás puszta leendő eszközölésére 1900. évi november hó 24-ik napjának délutáni 1 órája határidőül kitűzött és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. § a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is el fognak adatni.

Kelt Rimaszécs, 1900. évi november hó 7-én.

Kovács Géza, kir. jbir. végrehajtó.

Hirdetmény.

3—3

5001. sz. — **Priboj** községre nézve az 1892. évi XXIX. t. cz. értelmében a tényleges birtokosok tulajdon jogának a telekjegyzőkönyvbe való bejegyzése és a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbítése iránti eljárás befejeztetvén, ez azzal a felszólalással tétetik közzé:

1) hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t. cz. 15. és 17. §§ ai alapján ide értve e §-oknak az 1889. XXXVIII. t. cz. 5. és 6. §-ában és az 1891. XVI. t. cz. 15. § a) pontjában foglalt kiegészítéseit is, — valamint az 1889. XXXVIII. t. cz. 7. § a és az 1891. XVI. t. cz. 15. § a b) pontja alapján eszközölt bejegyzések vagy az 1886. XXIX. t. cz. 22. § a alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési kereseteket hat hónap alatt vagyis 1901. évi május hó 28-ik napjáig bezárólag a telekkönyvi hatóságnoz nyujtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynak, a ki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2) hogy mindazok, a kik az 1886. XXIX. t. cz. 16. és 18. §§-ainak eseteiben — ide értve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t. cz. 5. és 6. §-ában foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdona jogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak. írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt vagyis 1901. évi május hó 28-ik napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letele után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog.

3) hogy mindazok, a kik az 1. és 2. pontban körülirt eseteken kívül az eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogokat bármily irányban sértve vélik — ide értve azokat is a kik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t. cz. 16. § a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják — e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényeket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt vagyis 1901. évi május hó 28-ik napjáig bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az említett bejegyzéseket csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, kik a küldöttnek eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszersmint egyszerű másolatokat is csatoltak, vagyis pótlólag benyujtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

Rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság, 1900. évi október hó 18-án.

Kovács, kir. törvénzéki albiró.

RÁBELY MIKLÓS

KÖNYVNYOMDÁJA RIMASZOMBAT, Pokorágyi-utca 1. sz.

Ajánlja a legújabb rendszerű gépekkel felszerelt, modern berendezésű könyvnyomdáját minden e szakba vágó munkák gyors, pontos és izlésteljes kivitelére a legjutányosabb árak mellett.

Iskoláknak: oklevelek, értesítők, bizonyítványok és kimutatások.

Ügyvédeknek: intő-levelek, kérvények és keresetek, meghatalmazások, díjjegyzékek, kötvények, szerződések, óvások, levélpapírok, stb.

Pénzintézeteknek: alapszabályok, értékpapírok, részvények és szelvényivek, betéti könyvecskék, üzleti könyvek, mérlegszámlák, stb.

Kereskedőknek és iparvállalatoknak: körlevelek, árjegyzékek, számlák, üzleti könyvek, czimkék és rágcedulák, intőlevelek, levélpapírok és borítékok czégnomással, czimkártyák, üzleti jelentések, levelező-lapok, stb.

Falragaszok, hirdetmények, műsorok, étlapok, eljegyzési és esketési értesítők, meghívók, tánczrendek, gyászjelentések, névjegyek, stb. elvállaltatnak.